

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ (ไม่ทราบเลขที่ · ref 541647)

คำวินิจฉัยที่ 9/2555 กรมธนารักษ์ โจทก์ บริษัททรอยล์ ดีเฟนส์ จำกัด จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มาตรา 9,
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มาตรา 9

ย่อ / หลักกฎหมาย

ไม่มีข้อสันนิษฐาน (สำเนา) คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๙/๒๕๕๕ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) ศาลแพ่งธนบุรี ระหว่าง ศาลปกครองกลาง การส่งเรื่องต่อคณะกรรมการ ศาลแพ่งธนบุรีโดยสำนักงานศาลยุติธรรมส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลวินิจฉัยชี้ขาดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓) ซึ่งเป็นกรณีคู่ความฝ่ายที่ถูกฟ้องโต้แย้งเขตอำนาจศาลที่รับฟ้องคดี และศาลที่ส่งความเห็นและศาลที่รับความเห็นมีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องเขตอำนาจศาลในคดีนั้นข้อเท็จจริงในคดี เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๓ กรมธนารักษ์ โจทก์ ยื่นฟ้องบริษัททรอยล์ ดีเฟนส์ จำกัด จำเลย ต่อศาลแพ่งธนบุรี เป็นคดีหมายเลขดำที่ ผบ. ๘/๒๕๕๓ ความว่า เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๐ โจทก์กับจำเลยตกลงทำสัญญาซื้อขายประตูดตรวจคันโลหะจำนวน ๖ ประตู รวมเป็นเงินจำนวน ๗๒๐,๐๐๐ บาท ตามสัญญาเลขที่ ๗๘/๒๕๕๐ โดยสัญญากำหนดว่า จำเลยต้องส่งมอบประตูดังกล่าวแก่โจทก์ ณ สำนักงานฯ ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ภายใน ๑๒๐ วัน ต่อมาจำเลยได้นำประตูมาติดตั้ง แต่ปรากฏว่า ประตูตรวจคันโลหะที่ส่งมอบนั้นไม่เป็นไปตามสัญญา คณะกรรมการตรวจรับประตูจึงไม่ตรวจรับประตูตามสัญญา โจทก์บอกเลิกสัญญาและริบหลักประกันตามหนังสือค้ำประกันของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) หลังจากนั้นโจทก์ได้ตกลงทำสัญญาซื้อขายประตูดตรวจคันโลหะฉบับใหม่กับห้างหุ้นส่วนจำกัดสยามอินเตอร์ อาร์มส์ ซึ่งห้างดังกล่าวได้ส่งมอบประตูและติดตั้งให้แก่โจทก์เรียบร้อยแล้ว การกระทำของจำเลยทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายโดยจำเลยต้องชำระค่าปรับและค่าเสียหายของราคาที่เพิ่มขึ้นของประตูเนื่องจากโจทก์ต้องจัดซื้อประตูโลหะใหม่

คำพิพากษา

ขอให้บังคับจำเลยชำระเงินค่าปรับจำนวน ๒๑๙,๒๑๒.๙๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๒๐๐,๑๖๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป และชำระเงินค่าเสียหายของราคาที่เพิ่มขึ้นจำนวน ๑,๐๓๐,๐๑๔.๒๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๙๗๖,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยจะชำระหนี้เสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การว่า โจทก์และจำเลยสมัครใจเลิกสัญญาต่อกัน โจทก์จึงไม่อาจฟ้องขอให้จำเลยชำระค่าปรับตามสัญญาได้ และไม่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายในส่วนค่าราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้น ค่าปรับขาดอายุความ และฟ้องแย้งขอให้บังคับโจทก์คืนเงินจำนวน ๓๖,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องแย้งเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จแก่จำเลย โจทก์ให้การแก้ฟ้องแย้งว่า เหตุที่จำเลยบอกเลิกสัญญาเพราะไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ จำเลยจึงเป็นฝ่ายผิดสัญญา โจทก์จึงมีสิทธิ

ริบหลักประกัน และระยะเวลาที่โจทก์ทำสัญญาซื้อขายใหม่กับบุคคลภายนอกก็อยู่ภายในเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา ขอให้ยกฟ้องแย้ง จำเลยยื่นคำร้องโต้แย้งเขตอำนาจศาลว่า ทรัพย์สินที่ซื้อขายตามสัญญาซื้อขายพิพาทนั้น โจทก์จัดซื้อจากจำเลยเพื่อใช้ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่มาติดต่อกับโจทก์มีลักษณะเป็นสัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะอันถือได้ว่าเป็นสัญญาทางปกครอง คดีจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ศาลแพ่งธนบุรีพิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) และมาตรา ๓ บัญญัติให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ซึ่งสัญญาทางปกครอง หมายความว่า ความรวมถึง สัญญาที่คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเป็นบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐ และมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะหรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ คดีนี้สัญญาซื้อขายประตูตรวจค้นโลหะฉบับพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นสัญญาซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักใช้ในการตรวจตราพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของโจทก์ที่ทำงานในโรงงานผลิตของสำนักงานกษาปณ์เพื่อป้องกันมิให้มีการลักลอบนำเหรียญกษาปณ์หรือโลหะของมีค่าที่ใช้ในขั้นตอนการผลิตเหรียญกษาปณ์หรือเหรียญราชอิสริยาภรณ์ออกไปจากโรงงานผลิต โดยพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของโรงงานผลิตต้องเข้าออกโรงงานโดยการผ่านประตูดังกล่าว ในกรณีที่มีบุคคลภายนอกจะเข้าไปในโรงงานผลิต ก็ต้องฝากเหรียญกษาปณ์ที่พกพาเอาไว้ที่ตู้ล็อกเกอร์ที่โจทก์จัดไว้ให้ จึงเห็นได้ว่าสัญญาฉบับพิพาทนั้นเป็นการซื้อขายประตูตรวจค้นโลหะที่โจทก์ใช้สำหรับมุ่งประโยชน์ในการดูแลทรัพย์สินของโจทก์เป็นหลัก หากได้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนทั่วไป และเป็นสัญญาที่คู่สัญญาทำขึ้นโดยมุ่งผูกพันด้วยใจสมัครบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกันอันเป็นสัญญาทางแพ่งที่มีหน่วยงานทางปกครองเป็นคู่สัญญาเท่านั้น ฉะนั้น ข้อพิพาทคดีนี้จึงมิใช่คดีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองอันจะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง แต่เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ศาลปกครองกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า โจทก์เป็นหน่วยงานระดับกรมสังกัดกระทรวงการคลังซึ่งตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๔๑ มีการกิจและอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะเกี่ยวกับการผลิตเหรียญกษาปณ์และจัดสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตลอดจนเก็บรักษาทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดินให้มีความปลอดภัยและอยู่ในสภาพที่ดีเพื่อนำออกเผยแพร่และสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม โจทก์จึงเป็นหน่วยงานทางปกครอง ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โจทก์ทำสัญญาซื้อประตูตรวจค้นโลหะพร้อมติดตั้งระบบและฝึกฝนการใช้งานกับจำเลยสำหรับใช้ในการตรวจค้นเพื่อป้องกันมิให้เหรียญกษาปณ์ โลหะที่มีค่า เช่น เงิน ทองคำ ฯลฯ ซึ่งย่อมรวมตลอดถึงทรัพย์สินที่มีค่าของแผ่นดินที่โจทก์มีหน้าที่เก็บรักษาที่เป็นโลหะต้องสูญหายไป จึงเห็นได้ว่าการจัดทำบริการสาธารณะตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ของโจทก์เกี่ยวข้องกับโลหะที่มีค่าที่ใช้ในการผลิตเหรียญกษาปณ์ จัดสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ รวมทั้งทรัพย์สินที่มีค่าของแผ่นดินจึงต้องเก็บรักษาเป็นอย่างดีและความปลอดภัยสูงยิ่งกว่าภารกิจของหน่วยงานของรัฐโดยทั่วไป หากไม่มีระบบรักษาความปลอดภัยที่รัดกุมและมั่นคงสูงแล้วโลหะที่

มีค่าและทรัพย์สินที่มีค่าของแผ่นดินย่อมสูญหายโดยง่ายอาจทำให้โจทก์ปฏิบัติตามภารกิจ
อำนาจหน้าที่ของตนไม่บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ เครื่องตรวจคันโลหะจึงถือเป็นเครื่องมือ
สำคัญที่โจทก์ใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ให้บรรลุผล นอกจากนั้น
สัญญาซื้อขายยังมีข้อกำหนดที่ไม่อาจพบในสัญญาทางแพ่งทั่วไปอย่างแน่นอน ได้แก่ ข้อ ๔ ของ
สัญญากำหนดให้จำเลยต้องใช้เรือไทยในการขนส่งของหรือเครื่องตรวจโลหะตามสัญญา และ
หากจำเลยขนส่งสิ่งของตามสัญญาโดยไม่ใช้เรือไทยจะต้องนำหลักฐานซึ่งแสดงว่าได้ชำระ
ค่าธรรมเนียมพิเศษเนื่องจากการไม่บรรทุกของโดยเรือไทยจึงจะมีสิทธิได้รับเงินค่าสิ่งของจาก
โจทก์ได้ซึ่งแสดงให้เห็นเอกสิทธิ์พิเศษของโจทก์ที่มีเหนือจำเลย และการที่โจทก์จะเข้าทำ
สัญญาซื้อขายเครื่องตรวจคันโลหะกับจำเลย โจทก์ไม่มีอำนาจอิสระในการคัดเลือก เพื่อเข้า
ทำสัญญากับจำเลยแต่ต้องปฏิบัติตามระเบียบของโจทก์โดยเคร่งครัด แตกต่างจากความสมัครใจ
ของเอกชนทั่วไปในการเข้าทำสัญญาทางแพ่ง เมื่อสัญญาซื้อขายเครื่องตรวจคันโลหะระหว่าง
โจทก์กับจำเลยมีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งคือโจทก์เป็นหน่วยงานทางปกครอง และมีวัตถุประสงค์เพื่อ
จัดซื้อเครื่องมือสำคัญที่โจทก์ใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ให้บรรลุผล และมี
ข้อกำหนดในสัญญาที่ให้เอกสิทธิ์แก่โจทก์ซึ่งไม่อาจพบในสัญญาทางแพ่งได้อย่างแน่นอน อีกทั้ง
โจทก์ไม่อาจแสดงความสมัครใจในการเข้าทำสัญญากับจำเลยได้โดยอิสระเช่นเดียวกับเอกชน
ทั่วไป หากแต่ต้องปฏิบัติตามระเบียบของโจทก์โดยเคร่งครัด สัญญาจึงมิได้ทำขึ้นโดยมุ่งผูกพัน
ด้วยใจสมัครบนพื้นฐานแห่งเท่าเทียมกัน สัญญาซื้อขายเครื่องตรวจโลหะที่พิพาทในคดีนี้จึงเป็น
สัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา
คดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อโจทก์ฟ้องว่าจำเลยผิดสัญญาและโจทก์ได้บอกเลิกสัญญาพร้อมกับ
เรียกเงินค่าปรับตามสัญญาและค่าเสียหายจากจำเลย จำเลยเพิกเฉยไม่ยอมชำระเงินให้แก่โจทก์
จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง
ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คำวินิจฉัย ปัญหาที่ต้องพิจารณา คดีนี้
อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็น
ว่า คดีนี้โจทก์เป็นกรมสังกัดกระทรวงการคลัง มีภารกิจและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตเหรียญ
กษาปณ์และจัดสร้างเครื่องราชอิสริยยศ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตลอดจนเก็บรักษาทรัพย์สินมีค่า
ของแผ่นดินให้มีความปลอดภัยและอยู่ในสภาพที่ดีเพื่อนำออกเผยแพร่และสืบทอด
มรดกทางวัฒนธรรม ตามข้อ ๒ ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง
พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง
และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยที่การจัดทำบริการสาธารณะตามภารกิจและ
อำนาจหน้าที่ของโจทก์เกี่ยวข้องกับโลหะที่มีค่าที่ใช้ในการผลิตเหรียญกษาปณ์ จัดสร้างเครื่องราช
อิสริยยศ และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ รวมทั้งทรัพย์สินที่มีค่าของแผ่นดิน จึงต้องมีการเก็บรักษาเป็น
อย่างดีและมีความปลอดภัยสูงเพื่อป้องกันมิให้โลหะและทรัพย์สินที่มีค่าสูญหาย เครื่องตรวจคัน
โลหะจึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่โจทก์ใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ให้
บรรลุผล ดังนั้น สัญญาซื้อประตูตรวจคันโลหะพร้อมติดตั้งระบบและฝึกฝนการใช้งานระหว่าง
โจทก์กับจำเลย จึงมีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งคือโจทก์เป็นหน่วยงานทางปกครอง และมีวัตถุประสงค์เพื่อ
จัดซื้อเครื่องมือสำคัญที่โจทก์ใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ให้บรรลุผล ทั้ง
สัญญาดังกล่าวมีข้อกำหนดในสัญญาที่ให้เอกสิทธิ์แก่โจทก์ซึ่งไม่อาจพบในสัญญาทางแพ่งทั่วไป
ได้แก่ ข้อ ๔ ที่กำหนดให้จำเลยต้องใช้เรือไทยในการขนส่งสิ่งของหรือเครื่องตรวจโลหะตามสัญญา

ซึ่งหากจำเลยขนส่งสิ่งของโดยไม่ใช้เรือไทย จำเลยจะต้องนำหลักฐานการชำระค่าธรรมเนียมพิเศษ เนื่องจากการไม่บรรทุกของโดยเรือไทย จึงจะมีสิทธิได้รับเงินค่าสิ่งของจากโจทก์ สัญญาพิพาทจึง มิได้ทำขึ้นโดยมุ่งผูกพันด้วยใจสมัครบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกันเช่นเดียวกับสัญญาทางแพ่ง อีกด้วย สัญญาพิพาทคดีนี้จึงเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อคดีนี้โจทก์ฟ้องว่าจำเลยปฏิบัติ ผิดสัญญา เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้บังคับจำเลยชำระค่าปรับและค่าเสียหายแก่ โจทก์ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่ง พระราชบัญญัติเดียวกัน อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า คดีระหว่างกรมธนารักษ์ โจทก์ บริษัทรอยัล ดีเฟนส์ จำกัด จำเลย อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษา ของศาลปกครอง (ลงชื่อ) ไพโรจน์ วายุภาพ (ลงชื่อ) สุวัฒน์ วรรณะหทัย (นายไพโรจน์ วายุภาพ) (นายสุวัฒน์ วรรณะหทัย) ประธานศาลฎีกา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของศาลยุติธรรม (ลงชื่อ) หัสวุฒิ วิทิตวิริยกุล (ลงชื่อ) จรัญ หัตถกรรม (นายหัสวุฒิ วิทิตวิริยกุล) (นายจรัญ หัตถกรรม) ประธานศาลปกครองสูงสุด กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของศาลปกครอง (ลงชื่อ) พลโท จิระ โกมุทพงศ์ (ลงชื่อ) พลโท อาชวัน อินทเรศร (จิระ โกมุทพงศ์) (อาชวัน อินทเรศร) หัวหน้าสำนักงานตุลา การทหาร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของศาลทหาร (ลงชื่อ) จิระ บุญพจนสุนทร (นายจิระ บุญพจนสุนทร) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) – deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/case/88891>